روزنامه فرهنگی - اجتماعی صبح ایران
صاحب‌امتیاز: سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران
مدیر مسئول: یوسف قوچانی غروی

جام جم

سه‌شنبه ۱۲ آبان ۱۴۰۵ | ۲۳ جمادی‌الاول ۱۴۴۸
۱۲ صفحه روزنامه
سال بیست‌وهفتم | شماره ۷۴۵۹
Tuesday | November 3 | 2026

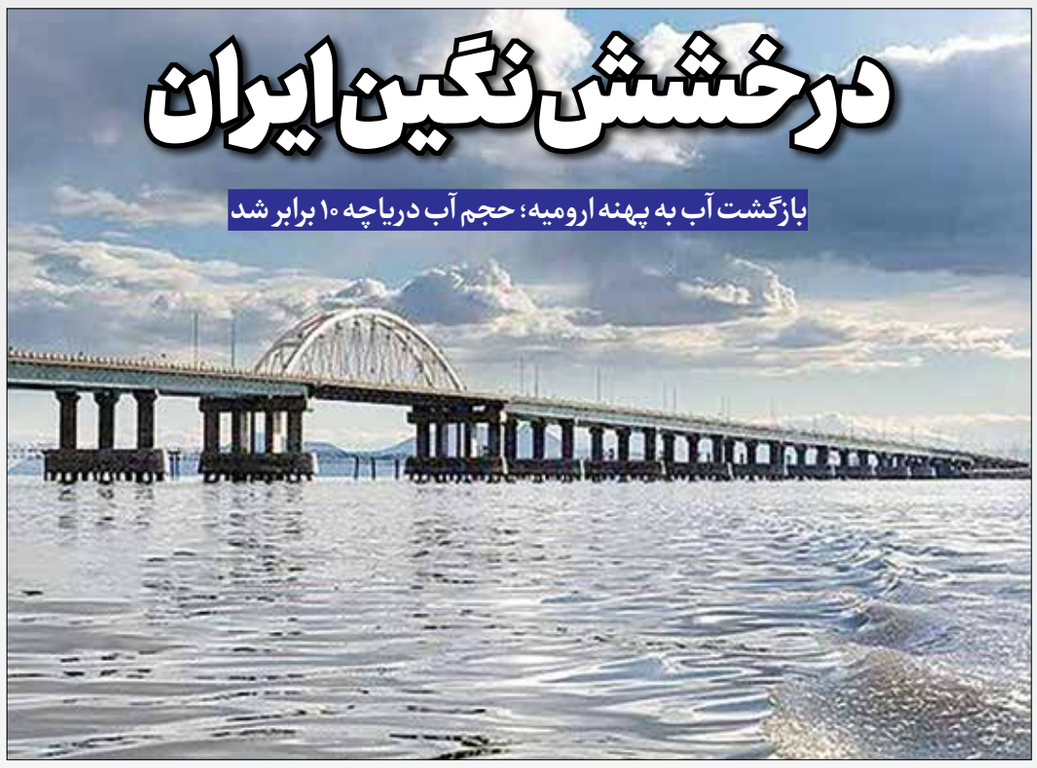
تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱
دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۰۰۰ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۴ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰

تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴
چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
شاپا: ISSN1735-3637

پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

درخشش نگین ایران

بازگشت آب به پهنه ارومیه؛ حجم آب دریاچه ۱۰ برابر شد

دریاچه ارومیه پس از سال‌ها عقب‌نشینی آب، خشک‌شدن گسترده بستر و تبدیل‌شدن به یکی از مهم‌ترین بحران‌های زیست‌محیطی ایران، حالا نشانه‌هایی از بهبود وضعیت آبی خود را نشان می‌دهد. تازه‌ترین آمار منتشرشده در هشتم آبان ۱۴۰۵ از افزایش چشمگیر آب حکایت دارد؛ حجم آب دریاچه نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۱۰/۲ برابر شده و وسعت پهنه آبی آن نیز بیش از چهار برابر افزایش یافته است.

این اعداد در نگاه نخست می‌تواند نشانه‌ای امیدوارکننده از بازگشت زندگی به یکی از مهم‌ترین زیست‌بوم‌های ایران باشد؛ دریاچه‌ای که خشک‌شدن آن طی سال‌های گذشته نه‌تنها نگرانی‌های محیط زیستی، بلکه دغدغه‌های اقتصادی، اجتماعی و سلامت عمومی را در شمال غرب کشور افزایش داده بود. با این حال، یک پرسش اساسی همچنان باقی است: آیا افزایش قابل‌توجه آب در یک سال به معنای آغاز احیای پایدار دریاچه ارومیه است یا هنوز تا بازگشت این پهنه آبی به شرایط طبیعی فاصله زیادی وجود دارد؟

جهش کم‌سابقه حجم آب در یک سال

بر اساس آماری که مهدی رستمی‌نژاد، سرپرست معاونت هماهنگی امور عمرانی استانداری آذربایجان غربی، اعلام کرده، حجم آب دریاچه ارومیه در هشتم آبان امسال به حدود ۲ میلیارد و ۵۵۰ میلیون مترمکعب رسیده است. این رقم در مدت مشابه سال گذشته تنها ۲۵۰ میلیون مترمکعب بود.

به این ترتیب، دریاچه طی یک سال حدود ۲ میلیارد و ۳۰۰ میلیون مترمکعب آب بیشتر در خود جای داده و رشد ۹۲۰ درصدی را تجربه کرده است. به بیان ساده‌تر، حجم آب فعلی بیش از ۱۰ برابر میزان ثبت‌شده در پاییز سال گذشته است.

تغییرات تنها به حجم آب محدود نمانده است. وسعت پهنه آبی دریاچه نیز از حدود ۴۶۰ کیلومترمربع به ۱۹۷۱ کیلومترمربع رسیده است؛ یعنی بیش از چهار برابر شده و حدود ۳۲۸ درصد افزایش یافته است.

چه عواملی به بازگشت آب کمک کردند؟

افزایش حجم آب دریاچه ارومیه را نمی‌توان به یک عامل مشخص نسبت داد. بارندگی‌های مناسب، مدیریت منابع آب، رهاسازی آب از سدهای حوضه آبریز و تلاش برای هدایت روان‌آب‌ها به سمت دریاچه از جمله عواملی هستند که در ماه‌های گذشته در توضیح بهبود وضعیت این پهنه آبی مطرح شده‌اند.

در این میان، رودخانه‌های منتهی به دریاچه نقشی حیاتی دارند. بخش مهمی از آب ورودی ارومیه از طریق همین رودخانه‌ها تأمین می‌شود و هرگونه انسداد، برداشت بی‌رویه یا تغییر مسیر جریان آب می‌تواند مستقیما بر وضعیت دریاچه اثر بگذارد.

یکی از برنامه‌هایی که در همین راستا مورد توجه قرار گرفته، پویش «رود روان» است؛ طرحی که با هدف لایروبی، رفع انسداد و بازگشایی مسیر رودخانه‌ها و مسیل‌های منتهی به دریاچه اجرا می‌شود تا امکان انتقال بهتر روان‌آب‌ها فراهم شود. البته افزایش بارندگی به‌تنهایی نمی‌تواند تضمین‌کننده تداوم این روند باشد. آنچه اهمیت دارد، تبدیل شرایط مساعد اقلیمی به فرصتی برای اصلاح مدیریت منابع آب و جلوگیری از هدررفت آب ورودی به دریاچه است.

فاصله دریاچه تا تراز اکولوژیک چقدر است؟

با وجود این آمار امیدوارکننده، هنوز نمی‌توان از احیای کامل دریاچه ارومیه سخن گفت. یکی از مهم‌ترین شاخص‌ها برای ارزیابی وضعیت این دریاچه، تراز اکولوژیک آن است؛ سطحی از آب که برای حفظ کارکردهای طبیعی و زیست‌بوم دریاچه ضروری محسوب می‌شود.

بر اساس آمار اعلام‌شده، تراز آب دریاچه در هشتم آبان به حدود ۱۲۷۰ متر و ۵۹ سانتی‌متر رسیده است. این رقم نسبت به مدت مشابه سال گذشته یک متر و ۱۴ سانتی‌متر افزایش نشان می‌دهد. با این حال گزارش‌های کارشناسی همچنان از فاصله حدود ۳/۵ متری دریاچه تا تراز اکولوژیک حکایت دارند.

این فاصله نشان می‌دهد افزایش حجم آب، هرچند قابل توجه است، هنوز به معنای بازگشت دریاچه به شرایط مطلوب نیست. برای احیای واقعی، باید آب کافی در دریاچه باقی بماند تا چرخه‌های طبیعی، زیستگاه‌های پرندگان و شرایط زیستی آرتمیا، یکی از مهم‌ترین گونه‌های زنده در این اکوسیستم، امکان بازسازی پیدا کنند.

آزمون اصلی؛ حفظ آب در سال‌های آینده

افزایش ۱۰ برابری حجم آب دریاچه ارومیه فرصتی مهم برای تغییر مسیر مدیریت این زیست‌بوم است اما تجربه سال‌های گذشته نشان داده که اتکا به بارندگی‌های مقطعی و رهاسازی‌های کوتاه‌مدت آب نمی‌تواند به‌تنهایی مشکل را حل کند.

اصلاح الگوی کشت، کاهش مصرف آب در بخش کشاورزی، جلوگیری از برداشت‌های غیرمجاز، تأمین حقابه زیست‌محیطی و مدیریت هماهنگ سدهای حوضه آبریز باید به برنامه‌هایی مستمر تبدیل شود. در واقع، موفقیت برنامه‌های احیای دریاچه زمانی مشخص می‌شود که حتی در سال‌های کم‌بارش نیز امکان حفظ حداقلی از جریان ورودی آب وجود داشته باشد.

دریاچه ارومیه حالا نشانه‌هایی از بازگشت را بروز داده است؛ اتفاقی که پس از سال‌ها نگرانی می‌تواند امید تازه‌ای برای مردم شمال غرب ایران ایجاد کند. اما تفاوت بزرگی میان افزایش آب و احیای یک اکوسیستم وجود دارد. عدد ۱۰ برابر شدن حجم آب، خبر خوبی است ولی آزمون واقعی زمانی آغاز می‌شود که بتوان این دستاورد را از یک اتفاق امیدوارکننده به یک روند پایدار تبدیل کرد.

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۱:۴۸	نیمه شب شرعی: ۰۶:۲۳
غروب آفتاب: ۱۷:۰۷	اذان صبح فردا: ۰۵:۰۴
اذان مغرب: ۱۷:۲۶	طلوع خورشید فردا: ۰۶:۲۹

حکمت

امام علی(ع): هیچ کس پرهیزکاری پیشه نکرد، مگر این که خداراه بیرون رفتن از سختی‌ها و مشکلات زندگی را برایش آسان کرد./ اصول کافی

واحه

شکر خدا که هرچه طلب کردم از خدا
بر منتهای همت خود کامران شدم/ حافظ

شمیم رحمت

■ پیامبر اکرم(ص): خداوند به صورت‌ها و اموال نمی‌نگرد، بلکه به دلها و اعمال شما نگاه می‌کند./ الکافی

مشق عشق

■ شهید سید مرتضی میرلوح: ای مردم بدانید که در معرض امتحان هستیم مواظب باشید در معرض قهر الهی قرار نگیرید و طبق دستور خدا از دنیا استفاده کنید و توجه داشته باشید که مرگ با عزت بهتر است از زندگی با ذلت.

نکته روز

توالت، تقدیم به ترامپ!

دونالد ترامپ با اظهارات توهین‌آمیز خود درباره نروژ، این کشور اسکاندیناوی را به سوژه یک واکنش غیرمنتظره تبدیل کرد؛ واکنشی که به‌جای ورود به یک جدال سیاسی، با طنز و تبلیغ جاذبه‌های گردشگری همراه شد. آژانس گردشگری نروژ در پاسخ به اظهارات رئیس‌جمهور آمریکا، مجموعه‌ای از سرویس‌های بهداشتی عمومی این کشور را معرفی کرد که برخی از آنها چشم‌اندازهایی خیره‌کننده به طبیعت و حتی شفق قطبی دارند. ماجرا از آنجا آغاز شد که ترامپ در یک گردهمایی انتخاباتی، نروژ را کشوری «آشغال» توصیف کرد و بار دیگر از کمیته نوبل این کشور انتقاد کرد. آژانس گردشگری نروژ اما تصمیم گرفت به این اظهارات پاسخی متفاوت بدهد. این نهاد با انتشار راهنمایی از زیباترین سرویس‌های بهداشتی عمومی کشور، کارزاری طنزآمیز راه انداخت که به‌سرعت در شبکه‌های اجتماعی مورد توجه قرار گرفت. یکی از جالب‌ترین نمونه‌های معرفی‌شده، سرویس بهداشتی منطقه استگاستاین در نزدیکی شهر اورلاند است؛ بنایی که در لبه صخره ساخته شده و چشم‌اندازی تماشایی به آبدره اورلاند دارد. پنجره بزرگ این مجموعه به کاربران اجازه می‌دهد طبیعت بیرون را تماشا کنند، بدون آنکه از بیرون دیده شوند. این سرویس بهداشتی سال ۲۰۱۵ به‌عنوان بهترین سرویس بهداشتی عمومی جهان انتخاب شد! نمونه دیگر، سرویس بهداشتی طلایی «گولداسن» در جزیره سنیا است؛ بنایی با معماری مثلثی شکل که سال ۲۰۱۴ ساخته شد و اکنون به یکی از توقفگاه‌های محبوب گردشگران تبدیل شده است. اوگنیا اگوروا، مسئول شبکه‌های اجتماعی آژانس گردشگری نروژ، به آسوشیتدپرس گفته است این مجموعه پیش‌تر نیز برای روز جهانی توالت چنین محتوایی تولید کرده بود و حالا از فرصت پیش‌آمده برای بازنشر آن استفاده کرده است. او با لحنی طنزآمیز واکنش‌ها را مثبت ارزیابی کرد و گفت وقتی زندگی به شما لیمو می‌دهد، باید از آن لیموناد بسازید.

پیشخوان

به نام مادر

درباره «آخرین سال‌های مادرم»؛ وقتی مادر، آرام‌آرام از جهان ما دور می‌شود

نویسنده: یاسوشی اینوئه
مترجم: احمد کسایی پور
نشر: ماهی
سال انتشار: ۱۴۰۵

بعضی کتاب‌ها درباره مرگ نیستند اما از همان نخستین صفحات، سایه فقدان را روی ذهن خواننده می‌اندازند. «آخرین سال‌های مادرم» نوشته یاسوشی اینوئه، از همین جنس آثار است؛ روایتی آرام، صمیمی و تکان‌دهنده از زنی که به‌تدریج حافظه‌اش را از دست می‌دهد و از جهانی که برای اطرافیانش آشناست، فاصله می‌گیرد. اینوئه در این کتاب به سراغ تجربه‌ای می‌رود که برای بسیاری از خانواده‌ها دردناک و آشناست: مواجهه با مادری که هنوز حضور دارد، نفس می‌کشد و زندگی می‌کند اما بخش‌هایی از گذشته و هویت خود را فراموش کرده است. بیماری آلزایمر در این روایت صرفا یک موضوع پزشکی نیست؛ دریچه‌ای است برای تأمل درباره زمان، خاطره، پیوندهای خانوادگی و معنای دوست داشتن. آنچه کتاب را از یک روایت معمولی درباره بیماری و سالمندی متمایز می‌کند، صداقت نویسنده در مواجهه با احساسات پیچیده خودش است. او نه مادری آرمانی و بی‌نقص می‌سازد و نه تلاش می‌کند با جملات احساساتی، اندوه خواننده را تحریک کند. رابطه مادر و فرزند، با همه فاصله‌ها، سوءتفاهم‌ها، خاطرات و لحظات محبت‌آمیزش، همان‌طور که هست پیش چشم ما قرار می‌گیرد. یکی از تأثیرگذارترین جنبه‌های کتاب، تصویر فراموشی است؛ جایی که مادر آرام‌آرام به خاطرات دور کودکی پناه می‌برد و پیوندش با زمان حال سست می‌شود. گویی او وارد جهانی شخصی شده که دیگران راهی برای ورود به آن ندارند. خانواده در این میان با پرسشی دشوار روبه‌روست: چگونه باید با کسی ارتباط برقرار کرد که بخش بزرگی از گذشته مشترک را به یاد نمی‌آورد؟ نثر خونسرد و کم‌پیرایه اینوئه اتفاقا بر قدرت عاطفی روایت می‌افزاید. نویسنده به جای فریاد زدن اندوه، اجازه می‌دهد جزئیات کوچک و لحظه‌های روزمره، بار عاطفی داستان را به دوش بکشند.

درجهت عکس

عکس: عبداله درویش/ ایسنا

زاینده‌رود سبز شد

خشک‌شدن زاینده‌رود و تداوم بی‌آبی در بستر این رودخانه، به‌تدریج چهره یکی از شناخته‌شده‌ترین فضاهای شهری اصفهان را دگرگون کرده است. زاینده‌رودی که روزگاری با جریان آب، انعکاس تصویر پل‌های تاریخی، حضور پرندگان و چشم‌اندازهای تماشایی غروب شناخته می‌شد، اکنون در بخش‌هایی به بستری خشک و پوشیده از علف‌های هرز و گیاهان خودرو تبدیل شده است. نبود جریان آب، نه‌تنها از زیبایی طبیعی این محدوده کاسته بلکه حال‌وهوای فضاهای اطراف پل‌های تاریخی را نیز تغییر داده است. تصویری که امروز از زاینده‌رود دیده می‌شود، یادآور تداوم بحران آب و فاصله‌گرفتن اصفهان از یکی از مهم‌ترین عناصر هویتی و طبیعی خود است.

شهاب‌الدین بنائیان | پژوهشگر مسائل فرهنگی

دفاع از وطن با رونق اقتصاد ملی

کسی در همراهی آحاد ملت ایران با مدافعان مجاهد سرزمین آباء و اجدادی ما کمترین تردیدی به خود راه نمی‌دهد؛ مردم مبعوثی که در بزنگاه‌های تاریخی، فارغ از اختلاف سلیقه‌ها و تفاوت دیدگاه‌ها، پای عزت و استقلال و تمامیت ارضی میهن خویش ایستاده‌اند و نشان داده‌اند که دفاع از ایران، نه در انحصار یک جریان و جناح، که در سرشت و سرنوشت یک ملت ریشه دارد. اما این حمایت به معنای آن نیست که نسبت به دو موضوع مهم، یعنی مقابله با گلوگاه‌های فساد اقتصادی و اداری و ضرورت تجدیدنظر در سیاست‌های تورم‌زا و شوک‌درمانی‌های فاجعه‌بار، اقدام مناسبی از سوی دولت و مجلس صورت نگیرد. بی‌تردید دفاع از سرزمین تنها به مرزهای جغرافیایی محدود نمی‌شود؛ صیانت از امنیت اقتصادی خانواده‌ها، پاسداری از سفره مردم و جلوگیری از فرسایش روزافزون قدرت خرید آحاد جامعه نیز بخشی جدایی‌ناپذیر از امنیت ملی است. نمی‌توان از مردم انتظار داشت در برابر تهدیدهای بیرونی، یکپارچه و استوار بایستند اما در برابر فشارهای معیشتی، گرانی‌های پی‌درپی، کاهش ارزش پول ملی و دشواری تأمین نیازهای اولیه زندگی، صرفا به صبوری و تحمل دعوت شوند. مردم به‌خوبی می‌دانند که اقتصاد کشور با مشکلات ساختاری و محدودیت‌های داخلی و خارجی متعددی مواجه است و هیچ انسان منصفی نیز انتظار ندارد همه مسائل پیچیده اقتصادی یک‌شبه حل‌وفصل شود اما میان دشواری حل مشکلات و تعلل در برخورد با عوامل تشدیدکننده آن، تفاوتی اساسی وجود دارد. اگر بخشی از فشار اقتصادی ناشی از سوءاستفاده از منابع عمومی، رانت‌های ارزی، انحصارهای ناسالم، شبکه‌های فساد، ترک‌فعل‌های مدیریتی و تصمیمات نادرست و شتاب‌زده است، چرا باید هزینه این ناکارآمدی‌ها و تخلفات از جیب مردمی پرداخت شود که خود بیش از دیگران زیر بار گرانی و تورم خم شده‌اند؟ مبارزه با فساد اقتصادی نباید در حد صدور بیانیه، برگزاری نشست، تشکیل کارگروه و اعلام فهرست‌های بلندبالای وعده‌ها باقی بماند. این مبارزه، پیش از هر چیز به اراده‌ای جدی، نظارتی بی‌ملاحظه، شفافیتی فراگیر و برخوردی قاطع و بدون تبعیض نیاز دارد؛ برخوردی که در آن، نه جایگاه اداری و سیاسی افراد مصونیت‌آور باشد و نه وابستگی‌های جناحی و مناسبات قدرت، مانع اجرای عدالت شود. باید گلوگاه‌های فساد شناسایی و مسدود شوند، مسیرهای تولید رانت اصلاح گردد، گردش منابع و تخصیص اعتبارات در معرض نظارت عمومی قرار گیرد و با متخلفان، فارغ از نام و عنوان و موقعیت‌شان، مطابق قانون برخورد شود.

از سوی دیگر نمی‌توان با سیاست‌هایی که به افزایش مستمر هزینه تولید، جهش قیمت کالاها و کاهش قدرت خرید مردم می‌انجامد، تورم را مهار کرد. سیاست‌های شوک‌درمانی، تصمیمات ناگهانی در حوزه ارز و انرژی، افزایش دفعی هزینه‌های عمومی و تغییرات پیش‌بینی‌ناپذیر در مقررات اقتصادی، اگر بدون ارزیابی دقیق آثار اجتماعی و بدون تمهیدات حمایتی اجرا شود، می‌تواند فشار مضاعفی بر تولیدکننده و مصرف‌کننده تحمیل کند. اصلاحات اقتصادی هر چند در مواردی اجتناب‌ناپذیر است اما باید تدریجی، کارشناسی‌شده، شفاف و متناسب با توان اقتصادی جامعه باشد؛ نه آن‌که به نام جراحی اقتصاد، پیکر نحیف معیشت مردم زیر تیغ تصمیمات شتاب‌زده قرار گیرد.

در این میان، مسأله تأمین دارو و اقلام ضروری پزشکی، دیگر صرفا یک موضوع اقتصادی نیست بلکه با سلامت، جان و آرامش خانواده‌ها ارتباط مستقیم دارد. هیچ بیماری نباید به‌دلیل ناتوانی مالی از تهیه داروی مورد نیاز خود محروم بماند و هیچ خانواده‌ای نباید برای تأمین داروهای حیاتی، میان هزینه درمان و سایر ضروریات زندگی گرفتار انتخابی دشوار شود. همچنین تأمین پایدار کالاهای اساسی از مواد غذایی و اقلام مصرفی روزانه گرفته تا نیازهای ضروری خانوار، باید در صدر اولویت‌های اجرایی قرار گیرد. تخصیص منابع، نظارت بر زنجیره واردات و توزیع، مقابله با احتکار و جلوگیری از انحراف یارانه‌ها، باید به‌گونه‌ای سامان یابد که حمایت‌های عمومی واقعا به مصرف‌کننده نهایی برسد، نه آن‌که در پیچ‌وخم واسطه‌گری و رانت و سوداگری مستهلک شود. آنچه امروز ضرورت دارد، عبور از آمارسازی‌های امیدوارکننده و ارائه گزارش‌های کلیشه‌ای و حرکت به سوی نتایج ملموس و قابل‌لمس است.

متن کامل را در جام جم آنلاین بخوانید

حسین نوش‌آبادی | مدیرکل پارلمانی وزارت امور خارجه

فرمان افزایش سطح بازدارندگی فعال

در فرمایشات مقام معظم رهبری در دیدار اخیرشان با فرماندهان ارشد نیروهای مسلح، هفت مؤلفه محوری وجود دارد. بازدارندگی حداکثری، پاسخ فوری و اثرگذار، توسعه دامنه جغرافیایی پاسخ، توجه به سرمایه‌ها و دارایی‌های مادی و غیرمادی دشمن، دکترین و تاکتیک بومی، حمایت ملی از نیروهای مسلح و وحدت ساحات مقاومت مولفه‌های راهبردی فرماندهی معظم کل قوا، ناظر بر راهبردی نوین در هندسه امنیتی و دکترین دفاعی جمهوری اسلامی ایران محسوب می‌شود و ساختار جدیدی است که موجب تحول در دکترین نظامی و دفاعی خواهد شد و به یک راهبرد دفاعی فعال بدون جغرافیا تبدیل می‌شود. قطعا اتخاذ چنین راهبردی موجب تحمیل هزینه‌های سنگین و جبران‌ناپذیر مادی و معنوی به دشمن خواهد شد و رفع محدودیت جغرافیایی در مواجهه با تهدیدات احتمالی دشمن، باعث می‌شود، نیروهای مسلح بدون هیچ محدودیت سرزمینی و سیاسی، هرگونه تهدید دشمن را فوری و بدون محدودیت پاسخ دهند. در دکترین دفاعی جدید ابلاغی از سوی رهبر معظم انقلاب، عمق استراتژیک کشور به فراتر از مرزهای منطقه‌ای امتداد پیدا می‌کند و این رویکرد، پویایی عملیاتی فوق‌العاده‌ای به نیروهای مسلح می‌بخشد تا پیش از شکل‌گیری هرگونه تهاجم در پیرامون مرزها، ابتکار عمل را در دست گرفته و دشمن را در مبدأ و در نقطه‌ای خارج از مرزهای جغرافیایی کشور تعقیب و تنبیه کنند، به‌گونه‌ای که دشمن در هیچ نقطه جغرافیایی، سایبری یا اقتصادی حاشیه امنی پیدا نکند و هرگونه تحرک تروریستی یا نظامی او، با واکنشی متقابل و همه‌جانبه در همان ساعات اولیه مواجه شود. یکی دیگر از تدابیر راهبردی فرماندهی کل قوا، این است که براساس این تاکتیک، طیف وسیعی از دارایی‌های مادی و غیرمادی دشمن، در تیررس مستقیم و دائمی نیروهای مسلح قرار می‌گیرد و هزینه هرگونه ماجراجویی را برای دشمن بالا می‌برد. در مجموع، راهبردهای ابلاغی از سوی فرماندهی کل قوا، نوید بخش افزایش سطح بازدارنگی فعال و تثبیت امنیت پایدار و اقتدار روزافزون کشور است. اقتداری که مرهون اتحاد و انسجام ملی، ابتکار عمل راهبردی و تثبیت قدرت بازدارندگی است.